

**XX ЗУУНЫ МОНГОЛЫН ЯРУУ НАЙРАГ ДАХЬ
УЛАМЖЛАЛ, ШИНЭЧЛЭЛ**
(Яруу найрагч Д.Нацагдоржийн уран бүтээлийн жишээгээр)

Р.Бигэрмаа
/МУИС/

Аливаа улс үндэстний утга зохиолын хөгжлийн төрх төлөв нь тухайн улс орныхоо түүх, нийгэм, соёлын хөгжил, дэвшилтэй салшгүй холбоотой байдаг. Монголын бичгийн уран зохиол, түүний дотроос хамгийн гүн уламжлалтай, өргөн дэлгэрсэн төрөл бол яруу найраг юм.

Яруу найраг нь тухайн үндэстний ард түмний оюун сэтгэлгээний хэр хэмжээ, зүрх сэтгэлийн дотоод ертөнц, түүний анир чимээ хийгээд хөг аялгуу, соёл урлагийн өвөрмөц тансаг чуулбар байдаг. Иймд монголын яруу найргийн хөгжлийн зүй тогтлыг илрүүлэхийн тулд тодорхой манлайлагч найрагчдын уран бүтээлийг харьцуулан судлах нь тохиромжтой юм.

Яруу найргийн хөгжлийн тодорхой үе бүхэн өөрийн өвөрмөц өнгө аястай тэргүүлэх найрагчдыг төрүүлэн, бичлэг сэтгэлгээний өвөрмөц шинэчлэл хийж, хэвшиж тогтсон хуучин хэв загварыг эвдэн, цаг үеийн шаардлагаар хувьсан шинэчлэгдэж байдаг жамтай. Тэрхүү шинэтгэлийг дараа дараагийн авьяас билэгт яруу найрагчид өөрийн дуу хоолой, өвөрмөц содон нээлт, тансаг дээд дүрслэлээр баяжуулан шинэчилж, шүлэглэх барил хийгээд тэнд бий болсон тогтонгишлыг эвдэн өөрчилж, дараагийн шинэ үеийг дэвшүүлэн гаргаж ирдэг зүй тогтолтой. Яруу найрагчид өөрийн цаг үед нийцтэй шинэ арга барил, шинэ дүрслэл, сэтгэлгээ, урлал зүйн хэв маягуудыг бий болгон тогтоохдоо өмнөх үеийн гарамгай яруу найрагч, зохиолчдын туршлагаас суралцахын сацуу түүнд дөрөөлөн, өөрийн гэсэн өвөрмөц содон сэтгэлгээ, урлахуй арга барилаа бусдаас ялгарахаар гаргаж ирэх, өөрийн шүлэглэх арга барилыг нийтэд хүлээн зөвшөөрүүлэх, өөрийн аяс хандлага, дэг барилыг шүтэн биширч дагасан залгамжлагчдыг төрүүлж нэгэн үеийг үүсгэж байдаг. Харин тэрхүү урлал зүйн шинэчлэлийг үргэлжлүүлэн хөгжүүлж баяжуулагч тухайн цаг үеийн уран бүтээлчид болон түүний дараа дараа үеийн найрагчдын туурвил зүйн үндэс суурь болсон өмнө үеийнхний туршлагыг “уламжлал” гэнэ.

Уламжлал шинэчлэл хоёр нь нягт уялдаа холбоотой, салшгүй нэгдэл бүхий ойлголт бөгөөд энэ уламжлалт бат бэх холбоогүйгээр яруу найрагт уран сайхны нээлт, шинэчлэл хийх, цаашдын хөгжлийн тухай ярих бололцоогүй билээ.

Өөрөөр хэлбэл, өмнөх үеийн дэвшилтэт зохиолчдоос дараа үеийн дэвшилтэт зохиолчдын ялгарч буй гол ялгаа, нэг нь нөгөөгөөс ялгарч буй гол ялгаа нь шинэчлэл болж буй юм.

Хөгжлийн урт хугацааны туршид нийгэм, түүхийн хөгжлийн тодорхой үе шатанд, өөрийн цаг үеийг манлайлан хошуучлагч уран бүтээлчид төрж өөрийн үеийн зохиолч, яруу найрагчдаас бичлэг, сэтгэлгээ, урлах арга маягаараа илт ялгаран, уран зохиол, яруу найргийн хөгжилд бие даасан шинэ үзэгдэл болохын хамт аяндаа тухайн зохиолчийн дэг сургууль бүрэлдэж, утга зохиолын түүхэнд үнэтэй хувь нэмэр оруулах үзэгдэл алив үндэстний утга зохиолд байдаг.

Энэ утгаар нь энэхүү илтгэлд бид ХХ зууны эхэн үеийн уран зохиолын нэрт төлөөлөгч Д.Нацагдоржийн уран бүтээлийн уламжлал, шинэчлэлийн холбоог зарим жишээгээр харуулахыг зорилоо.

Монголын уламжлалт яруу найраг нь монголын ард түмний ахуй амьдрал, аж төрөл, байгаль, сэтгэлийн ертөнцөөс үүсгэл сурвалжтай тул голдуу сургаал, гүн ухаан, сэтгэлийн аяс хандлага шингэмэл юм. Эртнээс инагш дорно дахины уламжлалт туурвил зүйн хүрээнд өөрийн онцлогтой хөгжиж, харин ХХ зууны эхээр өрнийн уран зохиолын онол, туурвил зүйг түлхүү ашиглах болсон нь нийгэм, улс төрийн амьдралтай холбоотой байв.

Монгол уран зохиол, ялангуяа яруу найраг өөрийн тогтсон таалал, хэв маяг, уран сайхны найруулга, тухайн цаг үеийнхээ гоо сайхны сэтгэлгээний онцлогийг хадгалсан уламжлалт сонгодог бичгийн хэлээ хадгалан хөгжиж иржээ. Тухайлбал: “Монголын нууц товчоо”, “Алтан товч”, “Хоёр загалын тууж”, “Чингисийн есөн өрлөгтэй өнчин хүүгийн цэцэлсэн шашдир”, “Дуутын хадны шүлэг” зэрэг дурсгалт бичгээс эхлэн, ХIХ зууны хуульч Сандаг нарын “Үг”, Агваанхайдав нарын “Яриа”, Б.Гэлэгбалсан нарын ерөөл, Инжинаш, Гулиранс болон бусад иргэний, шашин, гүн ухааны томоохон мэргэдийн олон тооны зохиолоор нотлогддог билээ.

ХХ зууны 20-иод оноос хойших монгол уран зохиол нь бичгийн сонгодог уран зохиолын уламжлал гэхээс илүү ардын аман зохиолын уламжлалд илүү суурилсан, шинэ залуу уран зохиолчдын бичгийн уран зохиолын шинэ хэлбэршил, хувьсгалт үзэл санаа, агуулга бүхий бичгийн уран зохиол руу богино богино хугацаанд шилжсэн нь анхаарал татдаг.

Түүний дотроос Д.Нацагдоржийн уран бүтээлийн ур хийц, зохиолын хэлбэр, бичлэг, сэтгэлгээний хэв маяг онцгой ялгардаг, цоо шинэ үзэгдэл байв. Тэрээр 1906 онд Төв аймгийн Баяндэлгэр сумын Мэлзэй хэмээх газар хохь тайжийн гэрт төрөөд, Монголын орчин үеийн уран уран зохиолыг үндэслэгч, яруу найрагч, үргэлжилсэн үг, жүжгийн нэрт зохиолч, орчуулагч, соён гэгээрүүлэгч, түүхч, нийгэм улс төрийн нэрт зүтгэлтэн (1906-1937) болж төлөвшжээ.

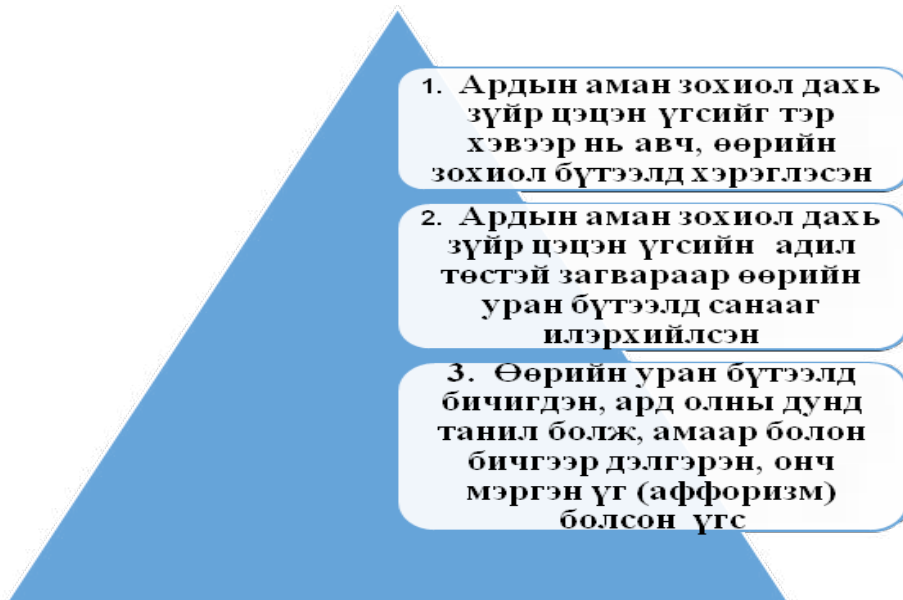
Д.Нацагдоржийн яруу найраг дахь онч үгс нь ур чадварын нэг илэрхийлэл мөн

Хувь хүмүүсээс амьдралыг үзэх үзэл, түүнд хандах хандлага, хүн болон байгаль, нийгмийн мөнхийн холбоо, түүний жам ёсыг гүн ухааны үүднээс уран сайхны аргаар нээн илэрхийлсэн, хүмүүсийн өдөр тутмын амьдрал ахуйд түгээмэл тохиолддог үзэгдлийг гүн ухааны үүднээс тунгааж илэрхийлсэн хоёр ба түүнээс дээш холбоо үг, өгүүлбэр, хэлц хэллэгийн түвшинд илэрхийлсэн гүн утга, уран санаа, өргөн агуулга бүхий хураангуй цогц уран хэллэгийг онч үг (aphorism) гэнэ.

Монголчуудын үгийн урлагт эртнээс боловсорсон уран сайхны сэтгэлгээний

дээд хэлбэрийн нэг онч мэргэн үгийн сан нь аман ба бичгийн уран зохиолын хоёр гол эх сурвалжаар тэтгэгдэн баяжиж, хөгжсөөр иржээ. Ардын аман зохиолд онч мэргэн үгсийн бие даасан “мэргэн үг”, “цэцэн үг”, “зүйр үг” зэрэг хэлцийн баялаг сан бий. Монгол хүний гүн ухаан, уран санаа, сэтгэхүйн онцлогийг гүн гүнзгий илэрхийлсэн, монгол ахуй, амьдралын гүнээс эхтэй учраас нийтэд ойлгомжтой, амьдралын жам ёсонг гүн гүнзгий танин мэдэхэд зохицсон, түүнийхээ хэрээр үндэсний оюун санааг баяжуулдаг уран сайхан, гүн ухааны үлэмж ач холбогдолтой жанр юм. Үе үеийн бичгийн мэргэд, зохиолч, яруу найрагчид тэрхүү урын санг өөрсдийн туурвисан зохиол бүтээлээрээ цаг ямагт баяжуулан арвижуулсаар иржээ.

Д.Нацагдорж шүлэгтээ өөрийн сэтгэлгээний цар хүрээг илтгэсэн, жинхэнэ монгол ёс заншил, соёл суртахуун, гүн ухаан, ард нийтийн амьдрал, аж төрөхүйн онцлогийг онч үгийн тусламжтай гайхамшигтайгаар нээж үлдээсэн нь шүлэг зохиолыг нь баялаг сайхан, гүн гүнзгий утга агуулгатай болгож, өнө мөнхийн настай болгох үндэс нь болжээ. Иймээс энэ хэсэгт түүний уран сайхны үүрэг, ач холбогдлыг тодруулахыг хичээсэн билээ. Д.Нацагдоржийн яруу найрагдахь онч (мэргэн) үгсийг үндсэн 3 хэв шинжид хувааж үзэв. Үүнд:

Дээрх ангиллын дагуу зарим жишээг үзье.

1. Монгол ардын зүйр цэцэн үгийг өөрийн уран бүтээлийн шаардлагатай хэсгүүдэд зохистойгоор ашигласан баримт нь:

“Дугар хөвгүүн юм үзэж, нүд тайлав” (“Берлин явсан замын тэмдэглэл”, 1926., Бүрэн зохиол 1., 55 тал)

“Ааль үгүйгээс хамаргүй” (“Ааль үгүйгээс хамаргүй”, 1931., Бүрэн зохиол 1., 80 тал)

“Эртний үг буй гэлээ, “Өр үгүй бол баян

Өвчин үгүй бол жаргал” гэж үнэн биш үү” (“Эрүүл”, 1935., Бүрэн зохиол 1., 147 тал)

“Эр хүний жаргал эзгүй хээр” гэж гайгүй юу (“Би биш” жүжиг, Бүрэн зохиол 1., 48 тал)

“Асман ламаас ахисан чавганц”, “Бор гэртээ богд, хар гэртээ хаан”, “Бурхан үгүй газар бумба галзуурна” (“Их авгай” жүжиг, Бүрэн зохиол 2., 105 тал)

2. Зохиолчид өөрсдийн билиг, уран сэтгэмжээр болон ардын зүйр цэцэн үгийн хэлбэр, бүтээх арга маяг, загварыг ашиглан зохиолын агуулга, уран сайхныг тэтгэх зорилгоор онч үгийг шинээр найруулах, тухайн зохиолынхоо хэрэг явдалд нийцүүлэн онч үг шууд хэрэглэх, улмаар хувилбар, хувиргалтын аргыг хэрэглэх, эсвэл зохион найруулж зохиол бүтээлийнхээ ур зүйд өргөн хэрэглэдэг нь зохиолын агуулга, уран сайхныг тэтгэдэг. Тухайлбал, Д.Нацагдорж өөрийн зохиолдоо:

“Хээрээр гэр хийх, хэцээр дэр хийх” (хэсүүл, босуул амьдралаар явах) гэдэг хэвшмэл хэлцийг “Соёлыг гайхав” өгүүллэгийнхээ хэрэг явдал, утга санаанд зохилдуулан, Лувсангийн дүрийг тодорхойлохдоо “Лувсан хэдийгээр өсөх наснаас **үхэр тэргээр нөхөр хийж, эзгүй талаар гэр болгож...**” хэмээсэн нь нэг хувилбар үүсгээд зогссонгүй уйтгарт амьдрал, үхэр малын зүдгүүрт удаан хөдөлгөөн, эл хуль уудам газар нутгийн талаарх мэдээлэл, шинэ мэдрэмж мэдрэхүйн сэдлүүдийг үүсгэж зохиолын хэрэг явдал, дүрийн амьдрал, орчин ахуйн байдлыг нээхэд нэн зохицсон уран дүрслэл болжээ.

Мөн зохиолч “Хөлөө хүрэх газар явж, хэлээ хүрэх газар хүртэл заргалдах” гэсэн ардын зүйр үгийн загвар дээр “...**хөл хүрэх газар явж, ухаан хүрэх юмыг үзвэл** эрдэм соёл гэгч их сайхан юм байна...” зэргээр шинэ бүтэц үүсгэсэн нь зарга заальхайн тухайд бус харин эрдэм ном сурахын төлөө “ухааны туйл” хүртэл зүтгэвэл сайн гэсэн эсрэг шинэ санааг илэрхийлсэн байна. Онч үг энгийн нэг дүрслэх хэрэглүүрийн үүрэг гүйцэтгээд зогсдоггүй зохиолын хэрэг явдлын шинж байдал, эрчим, хувирал зэргийг тодруулж, уран дүрслэлд бүрэлдэж буй уран санааг гүн ухааны аяс хандлагатай болгодог ач холбогдолтой.

“Хүсэхэд хясах” гэх түгээмэл хэлцийн утгыг баяжуулан “**Хүсэлдээ хүлэгдээд, хүлээсэндээ тээглэж буй**” (“Феодалын янаглал (Үзэв үү)”, 1931., Бүрэн зохиол 1., 82 тал) “хүсэхэд” хөндлөнгийн зүйл “хясах” байдлыг бус харин ч өөрөө өөртөө хүлэгдэн “тээглэж” буй дүрийн үйлийн ялгаа, сэтгэл зүйн дотоод мөн чанарын зөрүүг ялган нээсэн нь зохиолчийн ур чадварын хэр хэмжээг илтгэх билээ. Нөгөө талаас их зохиолч өөрийн ард түмний үгийн урлагийн баялаг өв санг сайтар эзэмшсэн төдийгүй чадварлаг ашигладаг уран найруулгын нэг онцлогийг харуулж байна. Үүний нотолгоо нь:

“Сайн явах цагт садан олон, сандарсан цагт саад олон” ардын зүйр үгийн утгыг шоронд байхдаа бичсэн нэгэн сентименталь шүлэгтээ:

“Өнгөт орчлон дор явахуй дор

Үерхэх нөхөр олон оо

Өмхий зоорин доор хэвтэхүй дор

Үтэр орхидог нь үнэн ээ” (“Орчлонгийн жамыг танихуй”, 1932., Бүрэн зохиол 1., 116 тал) хэмээн яг адил үйл ба тодорхой орон зай руу татан оруулж, өнгөт орчлонгийн авир араншин нэгэн мөн чанарт болохыг уянгын баатар-Би-гийн өчиг-ухаарлаар яруу сайхан илэрхийлсэн бол дараагийн:

“Зовох цагт нөхрийн чанар танигдана
Ядрах цагт янагийн тар танигдана” ардын зүйр үгийн үндсэн утгыг эерүүлэн
“Гадна сайн явахуй дор

Хайртай амраг олон оо

Харанхуй гяндан дор орохуй дор

Харж үзэх нь ганцхан аа” (“*Орчлонгийн жамыг танихуй*”, 1932., *Бүрэн зохиол 1., 116 тал*) хэмээн орчлонгийн авир, хүний явдал хэдий хуурмаг, “хайртай амраг” гэгч олон байдаг ч, ядрахын цагт хажуудах авааль ганц нь буюу “харж үзэх нь ганцхан аа” мөрөөр антитез (эсрэгцүүллийн уран маяг) үүсгэн санаагаа гүнзгийрүүлсэн нь орчлонгийн жам ёсон хийгээд түүний дунд аж төрөгч хүний мөн чанарыг гүн ухааны үүднээс тайлсан нь гайхалтай уран шийдэл, шинэчлэл болоод зогссонгүй түүний бие сэтгэлийн шаналал зовлон уншигчдад илт мэдрэгдэхүйц шингэжээ.

3. Түүний уран бүтээлд уран сэтгэмжээр амилж, зохиолоороо дамжин уншигчдын дунд өргөн хэрэглэгдэх болсон онч уран үгсийг үе үеийн монгол уншигчид амнаас ам, бичгээс бичигт дамжуулан хэрэглэсээр байгаа онч хэллэгүүдийг агуулгаар нь хэд хэд ангилж болно. Үүнд:

Эрдэм ном сурахын чухлыг сургамжилсан:

1. Хээрийн галуу нисэн үл хүрэх газраас

Хүний хөвгүүн тийнхүү эрдэнэ өвөртөлж харина (“Алс газар сурахаар явагч” 1927., *Бүрэн зохиол 1., 59 тал*)

2. Хөх монголын ач нар, түмэн түмэн эрс,

Хөдөөгийн уул талаар соёлыг тарих үрс (“Бидний сурагчид” 1927., *Бүрэн зохиол 1., 60 тал*) Хүндэт нэрээ дуудуулсаар хойчийг залгамжлах залуус

Хөдөөгийн уул талаар соёлыг тарих үрс (“*Сэхээтэн*” 1934., *Бүрэн зохиол 1., 129 тал*)

Хөдөөгийн уул талаар соёлыг тарих үрс (“*Сэхээтэн*” 1934., *Бүрэн зохиол 1., 129 тал*, “*Бидний сурагчид*” 1927., *Бүрэн зохиол*)

Хайр дурлалын нандин сайхныг илэрхийлсэн:

1. Идэр хоёр насны

Эвийг хэн ч эвдэхгүй

Өргөж босгосон тооно нь

Үүрд мөнх мандана (“*Идэр хоёр*” 1933., *Бүрэн зохиол 1., 123 тал*)

2. Сэтгэлийн амраг гэдэг нь

Шижир алтнаас үнэтэй юм

Шилж түүнийг авах нь

Хямдгүй хэрэг дээ (1934., “*Янаг шүлэг*”, *Бүрэн зохиол 1., 130 тал*, “*Учиртай гурван толгой*” *жүжжээс.*, *Бүрэн зохиол 2., 7 тал*)

3. Өөрийн гэрээ бариач ээ

Өрхний чинь оосрыг татъя (1934., “*Учиртай гурван толгой*” *жүжжээс.*, *Бүрэн зохиол 2., 7 тал*)

Эхийн агуу хайрын элбэрлийг илэрхийлсэн:

1. Монголын үзэсгэлэнт саран гуа намайг төрүүлсэн ээжий

Яруу сайхан эгшгээрээ бөн бөн бүүвэйлсэн ээжий

Зөөлөн цагаан гараараа хөдөлгөн өсгөсөн ээж

Зүйтэй уран үгсээрээ сурган хүмүүжүүлсэн ээж (1935., “Миний ээж” шүлэг., Бүрэн зохиол., 133 тал)

Хүний амьдралын жам, үхэх төрөх ёс, ертөнцийн эгэл үнэнийг тусган харуулсан:

1. Мөнх тэнгэрийн доор мянган мянган хавар

Монголын сайхан оронд жил жил дэлгэр

2. Хүн бүр өтгөсийг үдэж нялхасыг угтан

Мянга мянган жил өчүүхэн ч чөлөө зав үгүй

3. Өндөр газрын хүйтэн тасхийм тасхийм, ясхийм ясхийм

Монголын залуус нүүртээ цогтой, нүдэндээ галтай (1935., “Дөрвөн цаг” шүлгээс., Бүрэн зохиол., 136 тал)

Эрүүл энх байх нь хүний амьдралын учир утга болохыг харуулсан:

1. Жаргалан жаргалан жаргалан

Энэхүү ертөнцийн түмэн жаргалан

Түүний доторх чухам жаргалан

Эрүүл энхийн нэгэн жаргалан

2. Жаргалыг хүсвээс эрүүлийг хүс

Эрүүлийг хүсвээс эмнэлгийг хүс (1935., “Өргүй бол баян, өвчингүй бол жаргалан”, Бүрэн зохиол., 158 тал)

3. Эрүүл явбаас улсын наадмыг үзнэ (1935., шүлгийн нэр., Бүрэн зохиол 1., 170 тал)

Дээрх үгс нь санаагаа товч тодорхой илэрхийлсэн, батлах, нотлох анхааруулгын чанартай, гүн гүнзгий бясалган хэлсэн (Галбаатар.Д., Уран зохиолын онолын ойлголт, нэр томъёоны тайлбар толь., Уб., 2002., 196 тал) учраас онч мэргэн үг болж чаджээ.

ДҮГНЭЛТ

Ингэж аман уран бүтээлээр дамжин уламжилсан онч уран үгс (афоризм)–ийг Д.Нацагдорж өөрийн зохиол бүтээлд шинэчлэн ашиглаж, уншигчдын дунд ихэд алдаршсан нь түүнээс монголын орчин үеийн яруу найргийн урын санг баяжуулахад оруулсан хувь нэмэр, аман зохиолын уламжлалыг орчин үеийн бичгийн уран зохиолд шинэ маягаар боловсруулан, дүрслэх хэрэглүүрийн үүргээр ашиглах боломжийг нээсэн урлахуйн томоохон туршлага, түүний ур чадвар, уран бүтээлийн уламжлал шинэчлэлийн диалектикийн нэг онцгой тал гэж болно. Дээрх уран дүрслэлүүдийг нэгтгэн үзвэл:

- Бүх насны уншигчдын дотор нийтлэг хэрэглэж, нийгмийн дотор канончлагдаж \канончлал. Үз, нэвтэрхий толиос\, ардын зүйр цэцэн үг мэт эш жишээ болж хэвшсэн нь зохиолчийн ур чадварын өндөр түвшинг илтгэдэг.

- Монгол хүний язгуур чанар, тэдний амьдралын онцлог, жаргал зовлон, аж төрөхүйн бодит түүх, амьдрал, оюун санааны асар их туршлагыг өөрийн зохиол бүтээлдээ шингээн чадамгай нээсэн ур чадвар нь түүний бүтээлд шингэсэн үнэт зүйлсээр тодорхойлогдоно.

- Ингэж өөрийн гэсэн онч мэргэн үг бүтээхийн зэрэгцээ ардын аман зохиол

дахь зүйр цэцэн үгийг шууд авч ашиглан, тэрчлэн зүйр үгийн загвараар өөрийн бүтээлд шинэ үг хэллэгийг бий болгосон нь нүүдэлчин монголчуудын ахуй байдал, сэтгэхүйн онцлог, аж амьдралын өвөрмөц байдалд тохирч, тэдний оюун сэтгэхүйд хоногшин үлдэх чухал ач холбогдолтой юм.

ABSTRACT

Generally, the literature of any nation evolves in a similar way with development of its history, society and culture. The history of written literature in Mongolia accounts over 1000 years and the poetry is rightfully acclaimed as having the deepest roots of tradition and widest popularity among people.

Poetry is a sumptuous merit of the national mentality, the inner world of the human soul, its desires, goals as well as its cultural and artistic world.

The poetry in lives of Mongolians is as important as everyday speech, so the study of its development and evolution is important. In particular, the study of the poetry evolution by representative works by the main poets is much needed.

Every period of the poetry development has its own unique features, inimitable poets, recognizable specialties in writing and thinking, ubiquitous desire of breaking the existing rules and evident change over the time. This evolution is always upheld by newer generation of poetic talents with their distinct voices, grand discoveries and unseen before inspirational images. Moreover poetic methods are on a constant move towards an improved, more precise and vivid template. The Mongolian poetry has undergone this path as well.

“Innovation” in literature is seen as a process where young poets enrich the poetic legacy of the predecessors with their thinking, skills of representation, rhyming style, methods and rules, which ultimately results in creation of a new approach, image, thought and artistic shapes that are accredited by public and has own successors.

However, the experience of previous poets and the anthological base that they leave for next generations to start their work onto and to continue the poetry succession is called “tradition”.

Tradition and innovation are two inseparable sides of a whole integration, where any loose ties between them can eliminate any possibility to further advancement or poetic invention and prevent the essential development and periodic rearrangements.

Tradition and innovation exist in a tight nexus, where the differences between previous and present generations of creators become the very innovation.

There is a common pattern in the world history, where a certain writer, with his or her distinct writing, thinking and creative abilities, appears at a certain stage of the social and historical developments and becomes a self-sufficient phenomenon in the world of literature and poetry, then it starts an own school, which is known for later generations.

In this article, defining stylistic method, form, feature and style of a certain poem of D.Natsagdorj have been analyzed and explained in a wide range.

To put out the peculiarity or differentiation of D.Natsagdorj’s ability, studying the feature and form of his poetry has a significant theoretic and practical role. Here, to discover his poetry’s formation, we tried to determine his poetry’s characteristic from the result of some specific poems’ analysis which chosen for the study of how appear the

main concepts of rhythm, verse and prosody that are the basic units of the poem study, in his works.

From the D.Natsagdorj works, especially his poems of, there are no fixed ideas, traditional written form and stylistic influence of ancient written works which had a quiet influence to the literature of the early of the revolution. It is seen that he wrote his poems in literature language, stylistic and formation of modern Mongolian and it is quite different from the written style, way of thinking and the classic and oral Mongolian language stylistics influence of present writers and poets.

НОМ ЗҮЙ

1. Галбаатар.Д., “Уран зохиол:Онол, түүх, шүүмжлэл” нэвтэрхий толь., УБ., 2012
2. Галбаатар.Д., “Монголын уран зохиолын онол, түүхийн зангилаа асуудлууд”, УБ., 2001
3. Галбаатар.Д., “Урлахуйн галыг бадраагч, эндүүрлийн гэмийг арилгагч зул”, УБ., 2006
4. Галбаатар.Д., “Эрс эргэлтийн босгон дээр”, УБ., 1996
5. Галбаяр.Г., “XX зууны монголын уран зохиолын хөгжлийн үе шатууд”, УБ., 2004
6. Галбаяр.Г., “Уран зохиол шинжлэлийн лекц”, УБ., 2002
7. Монголын орчин үеийн уран зохиолын түүх-I боть (1921-1940)., УБ., 1985
8. Монголын уран зохиолын дээжис-29 боть., “1920-иод оны уран зохиол”, УБ., 1997
9. Нацагдорж.Д., Бүрэн түүвэр., (I боть)., УБ., 2006
10. Цэнд.Д., “Монголын орчин үеийн уянгын яруу найраг”, УБ., 1972